

Biuletyn Informacyjny 7/2008

List otwarty do WSZYSTKICH PRACOWNIKÓW CENTRUM

Kochani,
Chyba nie łatwo znaleźć osobę kończącą pracę, która by patrząc na całe swoje zawodowe życie uznała je za szczęśliwe. Na tle bogatej historii 55 lat dochodzę do wniosku, że nasze środowisko stanowiło enklawę: obce mu były interesowne czy bezinteresowne zawiści, swary, bezwzględna rywalizacja. Odchodząc z Waszego Grona dziękuję za atmosferę codziennej pracy. Dziękuję za współpracę, za pomoc, dziękuję za uprzejmość, która była więcej niż uprzejmością, za zyczliwość, która była szczerą zyczliwością!

Życzę, by atmosfera tej zyczliwości trwała nadal i powszechnie, bo o osiągnięcia naukowe z pewnością Kadra Kierownicza będzie nadal dbała – wierzę, że z sukcesem.

Jako skromny wyraz wdzięczności zapraszam Wszystkich 4 grudnia (czwartek) do Bufetu. Nie będzie to organizowane spotkanie. Bardzo proszę byście przychodzili jak w każdym dniu o dowolnej porze na pożegnanie moimi domowymi wypiekami.

Darząc Was sympatią i szacunkiem rozstaję się z ąłem
Barbara Borecka

XXX lat Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Łodzi

Dziewiętnastego listopada bieżącego roku w Muzeum Historii Miasta Łodzi (Pałac Poznańskiego) miała miejsce uroczystość trzydziestolecia Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Łodzi z udziałem Prezesa Polskiej Akademii Nauk prof. Michała Kleibera, wojewody łódzkiego pani Jolanty Chełmińskiej, a Prezydenta M. Łodzi dr. Jerzego Kropiwnickiego reprezentował prof. Zbigniew Klajner, doradca Prezydenta ds. Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Uroczystość otworzył prof. Czesław Cierniewski, Prezes Oddziału, następnie brał głos Honorowy Prezes Oddziału prof. Jan Michalski, który opowiedział o powstaniu Oddziału na tle nauki w Łodzi.

Profesor Marian Mikołajczyk wygłaszając referat pt.: "30 lat Oddziału PAN w Łodzi", między innymi mówił:

6 grudnia 1977 roku uchwałą Zgromadzenia Ogólnego PAN został powołany Oddział PAN w Łodzi. W momencie powstania Oddział zrzeszał 12 członków PAN, w tym 5 rzeczywistych i 7 korespondentów, pracujących w instytutach PAN i wyższych uczelniach. Stan osobowy Oddziału niewiele się zmienił. Obecnie w Oddziale mamy 13 członków PAN, w tym 7 rzeczywistych i 6 korespondentów. Pierwszym i wieloletnim przewodniczącym Oddziału (do 1992 roku), który położył duże zasługi w jego organizację był prof. Jan Michalski, czł. rzec. PAN, obecnie honorowy prezes Oddziału. Następnie przez dwie kadencje pracami Oddziału kierowała prof. Maria Olszewska, czł. rzec. PAN, a w latach 1999-2006 prof. Marian Mikołajczyk, czł. rzec. PAN. Obecnie prezesem Oddziału jest prof. Czesław Cierniewski, czł. koresp. PAN.

Jako główny cel władze nowopowstałego Oddziału postawiły sobie dalszy rozwój placówek PAN w Łodzi oraz integrację środowiska naukowego. Założono, że Oddział winien być wyrazicielem ogólnych interesów naukowych środowiska, inicjować ponadinstytucjonalne przedsięwzięcia służące rozwojowi nauki, miasta i regionu. Przyjęto, że niezbędna jest współpraca oraz współdziałanie ze wszystkimi przedstawicielami, reprezentującymi naukę, tj. Łódzkim Towarzystwem Naukowym, rektorami wyższych uczelni, dyrektorami instytutów branżowych, a także przedstawicielami władz miasta i województwa. W tym celu od początku istnienia Oddziału prezes Oddziału jest członkiem Konferencji Rektorów oraz została powołana Rada Oddziału, będąca jego organem doradczym. Podstawową rolę w działalności naukowej Oddziału pełnią komisje. Są one powoływane do określonych zadań, a po ich wykonaniu rozwiązywane. Aby nie powielać działalności ŁTN, w którym komisje naukowe odpowiadają poszczególnym dyscyplinom nauki oraz aby nie powielać struktury komitetów naukowych PAN, w łódzkim Oddziale PAN mają one głównie charakter interdyscyplinarny, zgodny z dominującymi kierunkami badań w łódzkim ośrodku naukowym. Aktualnie są to komisje:

1. Komisja Współdziałania Nauk Chemiczno-Biologiczno-Medycznych - przewodniczący: prof. dr hab. Barbara Nawrot
2. Komisja Biotechnologii - przewodniczący: prof. dr hab. Stanisław Bielecki
3. Komisja Materiałów Biomedycznych - przewodniczący: prof. dr hab. Stanisław Słomkowski
4. Komisja Włókiennictwa - przewodniczący: prof. dr hab. Edward Rybicki
5. Komisja Ochrony Środowiska - przewodniczący: prof. dr hab. Jerzy Skrzypski
6. Komisja Prognoz - przewodniczący: prof. dr hab. Władysław Welfe, czł. koresp. PAN
7. Komisja Kultury i Sztuki - przewodniczący: prof. Bogdan Dowlasz
8. Komisja Integracji Naukowej - przewodniczący: dr hab. Małgorzata Czyż
9. Komisja Etyki - przewodniczący: prof. dr hab. Marian Saniewski, czł. koresp. PAN

10. Komisja Badań nad Integracją Europy - przewodniczący: prof.dr hab. Alicja Stępień-Kuczyńska

Przy Oddziale działają dwie fundacje – Fundacja im. Tomasza Jakuba Michalskiego oraz Fundacja Badań Radiacyjnych. Władze Oddziału PAN w Łodzi przywiązują dużą uwagę do ich działalności. Głównym celem Fundacji im. Tomasza Jakuba Michalskiego jest wspieranie badań naukowych, przyczyniających się do zwalczania chorób nowotworowych. Cel ten realizowany jest głównie przez promowanie, wspieranie i nagradzanie najwybitniejszych młodych pracowników nauki, których badania i działalność naukowa przyczyniają się do rozpoznania przyczyn, zapobiegania i zwalczania nowotworów. Od roku 2002 Fundacja ta corocznie przyznaje nagrodę młodym (do 40 roku życia) polskim pracownikom nauki, którzy uzyskali wybitny postęp w tej dziedzinie.

Z inicjatywy Oddziału została powołana w 1987 roku Komisja Nagród Prezydium Oddziału PAN w Łodzi i Konferencji Rektorów Wyższych Uczelni w Łodzi. Pięć nagród przyznawanych jest corocznie młodym pracownikom nauki i artystom, za całokształt osiągnięć naukowych w dziedzinie nauk humanistyczno-społecznych, biologiczno-medycznych, ścisłych i technicznych.

Na zakończenie prof. M. Mikołajczyk krótko przedstawił perspektywę działania Oddziału PAN w Łodzi obejmującą: budowę kampusu placówek Polskiej Akademii Nauk w Łodzi w obrębie ulic: Tylnej, Sienkiewicza i Tymienieckiego, utworzenie Regionalnego Centrum Badań Chemicznych, Biologicznych i Medycznych oraz plany nowej inwestycji dla tej interdyscyplinarnej placówki.

Prezes PAN M. Kleiber w swojej wypowiedzi pogratulował osiągnięć Oddziału PAN i w krótkich słowach przedstawił perspektywy działalności Polskiej Akademii Nauk w świetle propozycji rządowych.

Pani Wojewoda podkreśliła znaczącą rolę jaką Polska Akademia Nauk spełnia w środowisku naukowym naszego Miasta i nadal liczy na aktywną współpracę z członkami korporacji Oddziału.

Wystąpienia szeregu uczestników oraz odczytane adresy były gratulacjami i refleksjami na temat historii, osiągnięć i roli Polskiej Akademii Nauk na terenie Łodzi.

Prof. Cz. Cierniewski wręczył pięć nagród Prezydium Oddziału PAN i Konferencji Rektorów Państwowych Uczelni Wyższych Łodzi, wśród których nagrodę odebrała dr Renata Kaczmarek z Zakładu Chemii Bioorganicznej Centrum (patrz Biuletyn nr 6).

Profesor Małgorzata Michalska, żona Tomasza J. Michalskiego wręczyła Nagrodę Fundacji im. T. J. Michalskiego laureatowi Nagrody za rok 2008 dr. Tomaszowi Stokłosie z Zakładu Immunologii Centrum Biostruktury Akademii Medycznej w Warszawie.

Wykład prof. A. Żelaźniewicza, (czł. Koresp. PAN, przewodniczący Komitetu Planeta Ziemia PAN) uwiidocznili obraz zmian klimatycznych i tektonicznych na ziemi, między innymi, uspokajając, że efekt cieplarniany jest naturalnym stanem atmosferycznym okresowo jawiący się na naszej planecie na przestrzeni tysięcy lat.

Uroczystość zakończył koncert w wykonaniu utalentowanych młodych uczniów Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi. Obecni z przyjemnością wysłuchali arii operowych i pieśni świetnie wykonanych przez Patrycję Krzeszowską (sopran), Szymona Komasę (baryton), Marcina Kawczyńskiego (fortepian).

Barbara Borecka

Konferencja laureatów Fundacji im. T. J. Michalskiego na temat molekularnych podstaw wykrywania i leczenia chorób nowotworowych

20 listopada 2008 roku, Oddział PAN w Łodzi

Obrazy otworzył Prezes Oddziału PAN prof. Czesław Cierniewski. Obradom przewodniczyli kolejno prof. dr hab. nauk med. Radzisław Kordek, prof. dr hab. Maria Olszewska
Laureaci Konkursu z lat 2002 - 2008 wygłosili następujące referaty:

Metody wykrywania mutacji, jako narzędzie badania chorób nowotworowych - referent

dr hab. Piotr Kozłowski (laureat 2002) z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu

Postępy w terapii fotodynamicznej nowotworów - referent prof. dr hab. Jakub Gołąb (laureat 2003), Zakład Immunologii Centrum Biostruktury Akademii Medycznej w Warszawie

Najnowsze strategie leczenia chorych na glejaka wielopostaciowego - referent prof. dr hab. Rafał Tarnawski (laureat 2004) z Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Oddział w Gliwicach

Wybrane aspekty dziedzicznej predyspozycji do raka gruczołu krokowego i nowotworów innych narządów - referent dr Cezary Cybulski (laureat 2005) z Międzynarodowego Centrum Nowotworów Dziedzicznych w Szczecinie

Aktualne wyzwania w leczeniu białaczek u dzieci - referent dr hab. Tomasz Szczepański (laureat 2005) z Kliniki Hematologii Dziecięcej i Chemioterapii Śląskiego Centrum Pediatrii AM w Zabrze, Śląska AM w Katowicach

Molekularne mechanizmy lekooporności w przewlekłej białaczce szpikowej - referent dr Tomasz Stokłosa (laureat 2008) z Zakładu Immunologii Centrum Biostruktury Akademii Madycznej w Warszawie

Znakomity poziom wystąpień potwierdził trafność wyboru przez Kapitułę Fundacji.

W roku 2006 nie przyznano nagrody, bowiem żaden ze zgłoszonych kandydatów nie spełniał wymagań konkursowych.

Ważnym elementem konferencji było stworzenie możliwości wzajemnego poznania się utalentowanych, młodych naukowców. Było to jednocześnie forum dyskusyjne dla interesujących się postępem badań w dziedzinie chorób nowotworowych.

Barbara Borecka

„XI Ogólnopolskie Sympozjum „Postępy w Chemii Związków Heteroorganicznych”

W dniu 27 listopada 2008 roku odbyło się w CBMiM PAN doroczne, jedenaste już Ogólnopolskie Sympozjum „Postępy w Chemii Związków Heteroorganicznych”. Sympozjum zorganizowane zostało pod auspicjami Sekcji Chemii Heteroorganicznej Polskiego Towarzystwa Chemicznego, jak zawsze siłami Zakładu Chemii Heteroorganicznej i Biblioteki CBMiM (J. Drabowicz, przewodniczący, G. Halaba, B. Bujnicki, P. Kielbasiński, J. Krysiak, P. Łyżwa, A. Zajac, członkowie). W Sympozjum wzięło udział ponad 50 uczestników z różnych ośrodków krajowych, którzy przedstawili 31 plakatów o bardzo różnicowanej tematyce. W programie znalazły się trzy referaty plenarne wygłoszone przez zaproszonych znakomitych chemików. I tak, profesor Norbert De Kimpe z Uniwersytetu w Gandawie (Belgia) przedstawił wykład pt.: „Synthesis of natural pyranonaphthoquinones and related N-containing antibiotics”, profesor Marek Zaidlewicz z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu mówił na temat: „Asymmetric synthesis of β -amino alcohols and N-hydroxyureas – 5-lipoxygenase inhibitors”, a profesor Takeshi Akasaka z Uniwersytetu w Tsukubie (Japonia) zaprezentował referat pt.: “Chemical

functionalization of fullerenes and metallofullerenes with main group elements”. Wszystkie referaty plenarne były bardzo interesujące i wywołały żywe dyskusje, czego skutkiem były sesje znacznie dłuższe, niż przewidziane programem.

Zainteresowanie i przebieg Sympozjum wyraźnie wskazują na jego trwałe wpisanie się w kalendarz imprez naukowych o charakterze ogólnopolskim i pozwalają spodziewać się jego organizacji w przyszłości.

Natomiast 28 listopada 2008 roku nasze Centrum współorganizowało wraz z Instytutem Chemii i Ochrony Środowiska Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie i Sekcją Chemii Heteroorganicznej PTCh „VIII International Symposium on Selected Problems of Chemistry of Acyclic and Cyclic Heteroorganic Compounds”. Obrady Sympozjum odbyły się w Instytucie Chemii i Ochrony Środowiska AJD w Częstochowie. Uczestniczyło w nim około 50 słuchaczy. Profesorowie De Kimpe i Akasaka zaprezentowali wykłady wygłoszone na łódzkim Sympozjum. Natomiast profesor Wojciech Kintz z Uniwersytetu Łódzkiego zaprezentował wykład pt.: „Catalysis of reactions of allyl tin compounds and organotin phenoxides by lithium perchlorate, triethylamine and tin(IV) chloride”, a doktor Alicja Nowaczyk z Wydziału Farmacji Collegium Medicum UMK Toruń w Bydgoszczy przedstawiła wykład na temat „The latest triazole compounds with antifungal activity: the in silico study”.

P. Kielbasiński
J. Drabowicz

„Upgrade” spektrometru NMR do pomiarów w ciele stałym

Wielu użytkowników korzystających z usług pracowni spektroskopii NMR musiało w miesiącu listopadzie pogodzić się z faktem bardzo ograniczonego zakresu obsługi serwisowej. Przez cały miesiąc nie działała pracownia spektroskopii NMR ciała stałego. W grudniu planujemy powrót do normalnej aktywności, ale w lepszej, rozszerzonej formule. Nasz spektrometr do pomiarów w ciele stałym został gruntownie zrekonstruowany. Zainstalowany został nowy, supernowoczesny (i bardzo dobrze ekranowany) magnes, pracujący w polu magnetycznym 9.40 T, rozszerzona została konfiguracja o system gradientowy i trzeci kanał generujący pulsy.

Po 22 latach rozstaliśmy się z magnesem 7.05 T. Warto przypomnieć, że był to pierwszy magnes nadprzewodzący jaki został zainstalowany w Polsce do pomiarów NMR. Dla najstarszych pracowników, którzy uczestniczyli w pierwszej instalacji w roku 1986, „wygaszanie” magnesu miało charakter i nostalgiczny i symboliczny.

W zrekonstruowanej pracowni NMR będzie można wykonać wiele niedostępnych do tej pory eksperymentów. Interesującą propozycją jest wyposażenie spektrometru w system do badań faz ciekło-kryształicznych, miękkich tkanek, faz nieizotropowych itd. Więcej informacji o technice HR/MAS (przykłady zastosowań) może-

cie Państwo znaleźć na stronie :

<http://www.bruker-biospin.com/probeshrmas.html>.

Marek Potrzebowski

Artykuły pracowników CBMM PAN w najbardziej prestiżowych czasopiśmie

Zawsze z prawdziwą satysfakcją odnotowujemy fakt, gdy pracownicy CBMM PAN odnoszą spektakularne sukcesy, są wyróżnieni nagrodami (ostatnio dr R. Kaczmarek) czy opublikują bardzo dobry artykuł w prestiżowym czasopiśmie. W listopadzie tych publikacyjnych powodów do satysfakcji mieliśmy kilka.

Ukazała się praca prof. A. Dudy i mgra M. Florczaka, *Angew. Chem. Int. Ed.* 2008, 47, 9088–9091 “*Effect of the Configuration of the Active Center on Comonomer Reactivities: The Case of ϵ -Caprolactone/1,1-Lactide Copolymerization.*”

Niebawem ukaże się praca w *Science* “*Confined Crystallization of Polyethylene Oxide in Nanolayer Assemblies*” Haopeng Wang, Jong K. Keum, Anne Hiltner, Eric Baer, Benny D. Freeman, Artur Różański i Andrzej Galeski. Wśród współautorów są nasi koledzy (AR i AG) pracujący w CBMM PAN. Warto przypomnieć, że IF dla tych czasopism wynosi 10.5 (*Angewandte*) i 26.5 (*Science*).

Jeśli uważacie Państwo, że możecie podzielić się równie interesującymi osiągnięciami, a „coś” Dyrekcji umknęło, zapraszamy do przesyłania materiałów na adres redakcji Biuletynu.

Marek Potrzebowski